

Handreiking integrale samenwerking onderwijs-jeugd

Gemeente Haarlemmermeer &
Samenwerkingsverband passend Onderwijs Haarlemmermeer

Samenwerken wederzijds vertrouwen gezamenlijk belang

gemeente
Haarlemmermeer

De Handreiking integrale samenwerking onderwijs-jeugd, opgesteld door de gemeente Haarlemmermeer en het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Haarlemmermeer PO, biedt helderheid over vanuit welke wet passende ondersteuning kan worden geboden; samenwerken, wederzijds vertrouwen en het gezamenlijke belang vormen de basis in deze handreiking.

Alle kinderen hebben recht op onderwijs. Gemeente en onderwijs zijn samen verantwoordelijk om dit recht vorm te geven. Alle scholen bieden basisondersteuning en extra ondersteuning aan leerlingen met een onderwijs- en ondersteuningsbehoefte. Elke school heeft een Zorg- en Adviesteam (ZAT). Binnen dit team wordt met elkaar in beeld gebracht welke ondersteuning het meest passend en kansrijk is. Wanneer er sprake is van de inzet van extra ondersteuning wordt een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld waarin een totaalbeeld wordt geschetst van de ontwikkeling van de leerling en de behoefte aan ondersteuning. Voor leerlingen met een ondersteuningsvraag die betrekking heeft op jeugdhulp én onderwijs is het uitgangspunt dat gemeente en onderwijs samenwerken en samen verantwoordelijk zijn voor passende ondersteuning op de juiste plek. Samenwerking is hierin van groot belang. Dit speerpunt is ook opgenomen in het actieprogramma Kansengelijkheid en Inclusie 2025-2028 opgesteld door onderwijs, kinderopvang en gemeente.

Op basis van de Jeugdwet en de Wet op het Primair Onderwijs is bij veel ondersteuningsvragen duidelijk wie financieel verantwoordelijk is. Tegelijkertijd blijkt in de praktijk dat niet altijd duidelijk is waar de financiële verantwoordelijkheid ligt. Om in de praktijk zoveel mogelijk helderheid te bieden, is dit overzicht opgesteld. Het eerste deel beschrijft de meest voorkomende vraagstukken waarbij afstemming en samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp randvoorwaardelijk zijn. Het tweede deel bevat een stappenplan en deze wordt ondersteund met een checklist (deel 3).

Verantwoordelijkheden vanuit de Jeugdwet en Wet op het Primair Onderwijs

Ondersteuning van de leerontwikkeling

Verantwoordelijke wet

Ondersteuning bij leerproblemen valt onder de Wet passend onderwijs. Ondersteuning op school vanuit de Jeugdwet is alleen van toepassing indien de problematiek waarvoor de ondersteuning wordt gevraagd ook op andere leefgebieden speelt; dat wil zeggen buiten de school.

Begeleiding op school:

- Executieve functies: als de ondersteuning primair gericht is op onderwijs, is dit de verantwoordelijkheid van de Wet op het primair onderwijs. Als de ondersteuning op executieve functies gericht is op opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en psychische stoornissen is het een verantwoordelijkheid van de Jeugdwet.

■ Wet op het primair onderwijs
■ Jeugdwet
- Remedial teaching: bij remedial teaching krijgen leerlingen met bepaalde leerproblemen individuele extra ondersteuning. De school is hier verantwoordelijk voor wanneer dit door de school noodzakelijk wordt geacht.

■ Wet op het primair onderwijs
- Ergotherapie, fysiotherapie en logopedie: richt zich op het verbeteren van dagelijkse handelingen, zodat jeugdigen zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren. Deze therapie valt onder de zorgverzekeringswet; verwijzing verloopt via de huisarts of andere medische specialist.

■ Zorgverzekeringswet

Verantwoordelijke wet

- Psycho-educatie t.b.v. leerontwikkeling: dit is gericht op het ontstaan van meer inzicht en begrip in een onderwijsbelemmering. De leerling en zijn omgeving krijgen advies en handvatten over een passende aanpak.

■ Wet op het primair onderwijs
- Diverse ondersteuning t.b.v. leerontwikkeling: observatie, onderzoek of tijdelijke begeleiding door een (ortho) pedagoog of een psycholoog.

■ Wet op het primair onderwijs

Huiswerkbegeleiding

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor het begeleiden van huiswerk. In het kader van leren leren wordt begeleiding op school geboden om deze vaardigheden aan te leren.

■ Wet op het primair onderwijs

Aanschaf van aangepast materialen en middelen

Ergotherapeutische behandeling en persoonsgebonden ergonomische hulpmiddelen voor leerlingen vallen onder de Zorgverzekeringswet en worden door ouders aangevraagd bij de zorgverzekeraar.

■ Wet op het primair onderwijs
■ Zorgverzekeringswet
■ Jeugdwet

Aanpassingen die nodig zijn om onderwijs te kunnen volgen (zoals aangepast meubilair) vallen onder de Wet passend onderwijs en worden geregeld via de school of schoolbestuur. Begeleiding zonder behandelcomponent valt onder de Jeugdwet en wordt aangevraagd bij de gemandateerde professional van de gemeente.

Dyslexie en dyscalculie

■ Begeleiding bij (ernstige) leesproblemen

Het onderwijs is verantwoordelijk voor het leesonderwijs. De school heeft de mogelijkheid tot het inzetten van ondersteuning. De ondersteuning die leerlingen in het onderwijs ontvangen, kan op veel verschillende manieren worden vormgegeven; afhankelijk van de ondersteuningsvraag van de leerling en de mogelijkheden van de school. De ondersteuning zal er altijd op zijn gericht om de leerling verder te helpen in zijn taalontwikkeling.

■ Begeleiding bij (ernstige) dyslexie

Signalering en begeleiding van kinderen met leesproblemen of (ernstige) dyslexie is de zorgtaak van school. Deze ondersteuning moet elke school bieden. De inzet van fysieke hulpmiddelen bij dyslexie, zoals aangepaste leer- en werkboeken, hoort ook bij deze ondersteuning.

■ Onderzoek, diagnostiek en behandeling bij (ernstige) dyslexie

De gemeente is verantwoordelijk voor de toeleiding, diagnose en behandeling van ernstige dyslexie bij jeugdigen tot 13 jaar in het primair en speciaal onderwijs. Dit traject valt onder de jeugdhulpplicht die stopt als een kind naar het voortgezet onderwijs gaat.

Verantwoordelijke wet

■ Wet op het primair onderwijs

■ Wet op het primair onderwijs

■ Jeugdwet
■ Zorgverzekeringswet

■ Dyscalculie

De begeleiding van dyscalculie en ernstige rekenproblemen valt onder de ondersteuning van de school. Bij rekenproblematiek stelt de school een plan van aanpak op. Het vaststellen van dyscalculie is geen verantwoordelijkheid van school. In sommige gevallen bekostigt de zorgverzekeraar een onderzoek naar dyscalculie. Ouders kunnen dit zelf navragen. De Jeugdwet heeft hier geen verantwoordelijkheid in.

Verantwoordelijke wet

■ Wet op het primair onderwijs

Intelligentieonderzoek

■ Onderzoek gericht op alleen intelligentieniveau

Wanneer een intelligentietest primair gericht is op het leerproces, dan valt dit onder de verantwoordelijkheid van het onderwijs.

■ Diagnostiek in het kader van jeugdhulp waarbij het intelligentieonderzoek onderdeel is van de diagnostiek

Een intelligentietest kan nodig zijn als onderdeel van een diagnostisch onderzoek in het kader van jeugdhulp. Dan valt het onderzoek onder de GGZ-jeugd en dus onder de Jeugdwet (zie kopje gedrag, jeugd ggz).

Verantwoordelijke wet

■ Wet op het primair onderwijs

■ Jeugdwet

Gedrag

Verantwoordelijke wet

■ **Basisondersteuning en extra ondersteuning ten aanzien van gedrag binnen de school valt onder de wet Passend Onderwijs.** Wanneer de inzet van de basisondersteuning en extra ondersteuning niet voldoende is en/of wanneer het problematische gedrag zich ook buiten de klassensetting afspeelt, wordt jeugdhulp ingezet. De ondersteuning is tijdelijk met perspectief of ter overbrugging.

Individuele begeleiding in de klas, tijdens pauze en vrije situaties:

- Gedrag alleen zichtbaar op school
- Gedrag zichtbaar op meerdere leefgebieden

■ Wet op het primair onderwijs

■ Wet op het primair onderwijs

■ Jeugdwet

Individuele begeleiding op school voor een leerling met een afgegeven TLV, die nog geen plek heeft binnen het gespecialiseerde onderwijs, anders niet naar school kan gaan en waarbij sprake is van problemen op meerdere leefgebieden.

■ Jeugdwet

Individuele begeleiding op school aan een leerling voor wie het onderwijs op dit moment niet passend is, de problematiek op meerdere leefgebieden speelt en de leerling in afwachting is van plaatsing op een dagverblijf.

■ Jeugdwet

Individuele begeleiding op school, omdat er door wachttijden op dit moment geen passende hulp binnen de jeugdhulp beschikbaar is.

■ Jeugdwet

■ Versterken van de sociale vaardigheden

De inzet op het versterken van sociale vaardigheden ten behoeve van de leerontwikkeling in de klas/op school valt onder de wet Passend Onderwijs.

■ Wet op het primair onderwijs

Verantwoordelijke wet

■ Wanneer gekeken wordt naar het preventief versterken van de sociale vaardigheden thuis en andere leefgebieden (bijvoorbeeld school) kunnen ouders hier een beroep doen op de gemeente via het vrij toegankelijke aanbod van de gemeente.

■ Vrij toegankelijk aanbod

■ Seksueel grensoverschrijdend gedrag

Inzet van extra toezicht vanwege seksueel overschrijdend gedrag (op school en/of in de leefomgeving buiten school).

■ Jeugdwet

■ Psychosociale problematiek en jeugd GGZ

Als er sprake is van belemmerende kindfactoren op meerdere leefgebieden en/of een mogelijke stoornis (denk aan ADHD, autisme, depressie, eetstoornis of gedragsstoornis).

■ Jeugdwet

Leerplicht

Verantwoordelijke wet

■ Aanvraag ontheffing leerplicht

Aanvraag voor leerplichtontheffing doen ouders via de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar vraagt altijd een onafhankelijke arts om advies. Wanneer een leerling op grond van de Leerplichtwet is vrijgesteld van leerplicht maar toewerkt naar een terugkeer naar school, worden deze activiteiten beschouwd als ontwikkelingsgericht.

■ Leerplichtwet

■ Variawet

■ Jeugdwet

De verantwoordelijkheid voor dit aanbod ligt bij het dagverblijf en de financiële verantwoordelijkheid bij de gemeente.

Medisch Handelen

Voorbehouden medische handelingen

Als het om medische handelingen gaat, is de zorgverzekeraar verantwoordelijk. De zorgverlener moet bevoegd zijn om deze (risicovolle) medische handelingen uit te voeren.

Niet-voorbehouden handelingen

Voor leerlingen die regelmatig basisgezondheidszorg nodig hebben, moeten structurele afspraken worden gemaakt wie deze zorg in de school verleent.

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor het organiseren van de gezondheidszorg, omdat dit geen onderdeel is van het onderwijsproces. Belangrijk is dat duidelijk is voor welke handelingen scholing en een bekwaamheidsverklaring verplicht zijn.

Verantwoordelijke wet

■ Zorgverzekeringswet

■ Wet op het primair onderwijs

Persoonlijke verzorging op school

Persoonlijke verzorging

Persoonlijke verzorging op school kan onder verschillende wetten vallen. Duidelijk moet zijn wat de school nodig heeft. Dit zal altijd in overleg zijn met het schoolbestuur, het samenwerkingsverband en de gemeente. Zij stemmen hierin gezamenlijk een maatwerktraject af.

Verantwoordelijke wet

■ Wet op het primair onderwijs
■ Jeugdwet
■ Zorgverzekeringswet
■ WLZ

Overige

Buitenschoolse opvang

Reguliere buitenschoolse opvang valt onder de verantwoordelijkheid van ouders.

Particuliere school

Particulier onderwijs wordt niet door scholen, gemeente of het samenwerkingsverband bekostigd. Wanneer ouders hiervoor kiezen, zal de financiering via ouders lopen. Jeugdhulp kan wel worden ingezet op een particuliere school.

Deeltijdonderwijs en/of volgen van enkele lessen

Soms kan een jeugdige een volle lesweek niet aan. Vaak heeft het te maken met ziekte, gedrag of andere oorzaken. Dit kan in een gesprek tussen ouders, school, leerplicht (als gemandateerd professional) en het samenwerkingsverband besproken worden. De Variawet maakt het mogelijk om af te wijken van het verplichte aantal uren onderwijstijd.

Verantwoordelijke wet

■ Ouders
■ Wet op de kinderopvang

■ Ouders

■ Wet op het primair onderwijs
■ Leerplicht en Variawet

Deel 2 | Stappenplan

Met het schoolbrede ondersteuningsaanbod wordt gewerkt aan de basiskwaliteit van het onderwijs. Alle leerlingen worden gestimuleerd om in de basis tot leren en ontwikkelen te komen.	Schoolbreed ondersteuningsaanbod	
Als blijkt dat de leerling(en) en/of groep meer nodig heeft/hebben, zet de school basis-ondersteuning in. Het kan gaan om een groepsinterventie, maar ook om aanpassingen die geïntegreerd worden voor alle leerlingen.	Basis ondersteuning	
Als blijkt dat de basisondersteuning onvoldoende aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling, kan de school extra ondersteuning inzetten in samenwerking met het zorg- en adviesteam (ZAT). • Er wordt een OPP opgesteld met een recent beeld van de ontwikkeling op alle leefgebieden. • Het perspectief is helder beschreven. • Het OPP wordt geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.	Extra ondersteuning	ZAT is betrokken
Als de extra ondersteuning niet voldoende is, wordt met ouders en betrokkenen gezocht naar een passende oplossing die aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling. De eerder geboden ondersteuning wordt geëvalueerd en er wordt besproken wat er aan intensieve ondersteuning vanuit jeugdhulp op school mogelijk is.	Individuele begeleiding vanuit jeugdhulp op school	

Wanneer in uitzonderlijke gevallen de reguliere stappen geen oplossing bieden, geldt het volgende:

- 1 De consulent van het Samenwerkingsverband schaaft de ondersteuningsvraag op binnen het Samenwerkingsverband naar de afdeling beleid & kwaliteit.
- 2 De beleidsadviseur Samenwerkingsverband neemt contact op met de directeur van de school en stemt af over de beschikbare toegekende middelen PaO.
- 3 Beleidsadviseur Samenwerkingsverband en de beleidsadviseur PaO van de gemeente stemmen af over de ondersteuningsvraag en komen tot een passend aanbod.
- 4 Dit aanbod wordt per mail teruggekoppeld aan alle betrokkenen uit naam van Samenwerkingsverband en gemeente.

Dit betreft altijd maatwerk.

Deel 3 | Checklist

Algemene gegevens

Naam leerling:

Groep:

School:

Datum invullen:

Naam en rol invuller

Onderdeel

ja/nee

Toelichting

Basisondersteuning

De leerling heeft een duidelijke ondersteuningsvraag.

Basisondersteuning is ingezet volgens de schoolstandaard.

Extra ondersteuning

Basisondersteuning sluit onvoldoende aan bij de ondersteuningsvraag.

Het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) is opgesteld.

Extra ondersteuning is ingezet en gemonitord.

Het ZAT is betrokken.

Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Het OPP bevat de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling.

Het OPP bevat een recent beeld van de ontwikkeling op alle leefgebieden.

Het OPP bevat een helder en realistisch perspectief.

Het OPP is geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

De Jeugdwet is van toepassing

Het is vastgesteld dat basis- en extra ondersteuning niet toereikend zijn.

De problematiek speelt op meerdere leefgebieden (school, thuis, sociaal, emotioneel).

Handreiking integrale samenwerking onderwijs-jeugd

Gemeente Haarlemmermeer & Samenwerkingsverband passend Onderwijs Haarlemmermeer